

Cesta do pekel

Václav Pokolek

Triáda

Edice
Delfín

Svazek
dvacátý druhý

Cesta do pekel

Václav Pokolek

Triáda 1999

**Kniha vychází v rámci programu
Literatura a autoři České republiky
Ministerstva kultury ČR.
Kniha vychází s laskavým příspěvkem
Nadačního fondu Obce spisovatelů.**

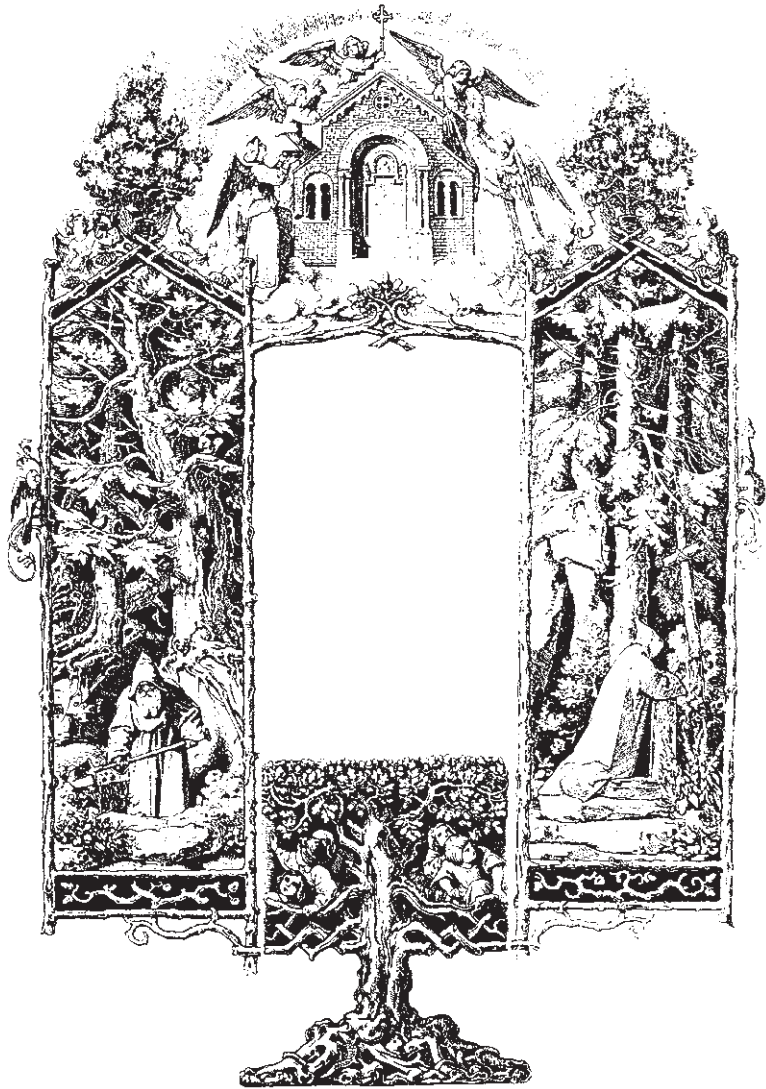
© Triáda, 1999

ISBN tištěné verze 80-86138-10-0

ISBN verze PDF 978-80-87256-33-6

Uení-li pohled vznešený, uchvacující na velikolepý ruch naší doby! Železnice vznášejí se ve vzduchu, pohybují se po zemi a zarývají se do hlubin, vzduch letem přenáší listy i zboží, elektrické dráhy bleskem rozesílají myšlenky po vší zemi, nýbrž i přes propašť mořskou klene se perut' párníkův, a člověčenstvo vždy víc a dokonaleji srůstá v jeden celek dle obrazu Božího, kde jako v přírodě všecky rozdíly a protivy rozvádějí se v lad a souměr a kde všeliké ty přerozmanité hlasy nenáhle splývají vždy lahodněji v nesmírný slávozpěv vznešeného povolání člověčenstva.

Jiljí V. Jahn,
Kronika práce,
1868

Pdělému strážci romantismu
Jindřichu Strašnovovi,
jenž jako Friedrichův Chasseur
statečně drží dávno ztracenou vartu

Obraz první

Pronásledování pronásledovaných v krajinách Ernsta Gustava Doerella

Ten, kdo postavil kulisy onoho rána, se vyznal. Osvědčil nejen vybraný vkus, ale i stylovou příslušnost k právě doznívajícímu romantismu. Využil několika laciných efektů, jako je svítání, kupení bělostných mráček nad obzorem, zpěvu ptáků, letného mihotání motýlů, bzukotu hmyzu a bohatých odstínů právě rozkvétajících květin. Několik šikovných triků, pokroucené kmeny v popředí a lehce narůžovělý odstín oblohy, vytvořilo scénu až nápadně připomínající nesmrtelná díla Caspara Davida Friedricha.

Ten, kdo právě vstoupil na takto rafinovaně připravené jeviště, si říkal von Mück. Arnold von Mück, geboren 1. 1. 1802 in Wien. Poněkud porušil rovnováhu jitrních stínů a pošlapal několik bělozářek, ale jinak byla jeho přítomnost v krajině bezvýznamná. Tak si to přál. Cestoval

totiž inkognito, což v oněch dobách znamenalo na zapřenou, v přestrojení, pod přijatým jménem, neúředně.

Ten, kdo řídil osudy světa, a tedy i režíroval představení tohoto rána, se tomu všemu jen smál...

Von Mück putoval z Vídně erárním kočárem, ale poslední kus cesty chtěl urazit pěšky. Seznámit se s krajinou. To patřilo ke zcela individuálnímu rysu jeho práce. A tak procházel neznámým krajem, kterým se táhl čerstvý šrám stavby, jež měla v brzké době spojit královské město v srdci Čech se sídelním městem saských vládců, s proslavenou Florencií severu. Bylo třeba navršit miliony tun náspů, vystavět desítky mostů, odstřelit a srovnat hřbety skal, provrtat několik tunelů. Pro moderní dobu vcelku maličkost!

Normálně by touhle dobou ještě spal. Ve Vídni pracoval dlouho do noci a dopolední spánek, trvající občas až do dvanácté, velmi miloval. To však inkognito neumožňovalo. Vše bylo jiné, i von Mück byl jiný, všechny jeho zvyky, dokonce i podoba, se změnily. Copak by se takhle po ránu toulal v nemožném oblečení, se směšnou bradkou, v umělec-kém širáku a s deskami kartonů v podpaždí loukami podél Labe?

Na mírném návrší se posadil pod starou hrušni. Byl odtud nádherný výhled! Zády se opřel o mohutný kmen. Není to vlastně docela zajímavé toulat se krajinou a vydávat se za malíře? Rada Kiesling mu těsně před odchodem odevzdal mapu plnou kreseb zachycujících místa, kudy měl podle plánu projít, a podobizny lidí, se kterými se měl setkat. Stačilo jen sem tam něco obtáhnout a krajinomalba byla hotová. A přidat podpis. Vlastnoručně. Arnold von Mück. Nejvyšší rada Centrální kanceláře nenechala nic na náhodě. Von Mück byl znám coby jemný znalec umění a jeho sbírka patřila ve Vídni k nejuznávanějším. Nakreslit ovšem neuměl ani hrušku.

Nalistoval si v deskách příslušný pohled a zvědavě srovnával. S překvapením zjistil, že neznámý malíř patrně seděl na stejném místě! Tak měl před sebou dva pohledy na krajinu. Jeden skutečný, druhý nakreslený. Který je ten pravý, dohadoval se von Mück a počínal tušit, že s obrazy to tady nebude jednoduché. A to nevěděl, že se již v tomto okamžiku stal součástí obrazu. Po chvíli si začal rozmrzele prohlížet

balíček podobizen. Vzadu byly popsány drobným, sotva čitelným písmem rady Kieslinga. Jakási slečna Eleonora, škaredý inženýr Titorelli s orlím nosem a uhrančivýma očima, doposud neznámý hejtman s vousy až na břicho, jakýsi mladíček s vypoulenýma očima a připitomělá tvář nějakého bohoslovce Šabela, jestli četl správně. Patrně se s nimi všemi setká. Moc se na to netěšil.

Je vlastně škoda, že není malířem. Tak se do svého inkognita vžil, že bezděky vyhledával lákavé náměty, odstříhoval krajinu do obdélníkového formátu a vymýšlel si rafinované kompozice. Jednou to třeba zkusí, co na tom může být! Na všechno se vykašle a tradá do přírody. Mohl by si dát i nějaké pěkné umělecké jméno. Třeba... třeba... třeba... třeba Hans Thoma. Až se rozesmál. Proč právě tohle? Myšlenky státních úředníků cestujících inkognito jsou nevyzpytatelné...

Na to, jak bylo časně, slunce již pěkně hrálo. Včerejší malířova noc nebyla nejpříjemnější. On, baron von Mück, vysoký činitel centrální kanceláře, spal na seně! Na půdičce nad chlévem, v němž blaženě rochal čtyři čuníci. Chtěl si svůj trpký úděl poněkud zpříjemnit a zatáhnout k sobě holku z hospodářství, ale kladla odpor stejně tuhý, jak tuhá byla její ňadra. Na tohle si baron potrpěl, leč facka, kterou po chvíli tahání obdržel, byla až příliš neočekávaná. Holku pustil, natáhl se do voňavého lože, ale usnout nemohl. Prasata v chlévě vyváděla jako šílená. Měl se o děvečku pokusit ještě jednou? Asi ano... Ráno ji zahlédl, jak po něm pokukuje skloněná nad záhonem. Zadnici měla kapitální!

Von Mück se musel smát. Poprvé v životě, po třiceti létech státní služby, po dvaceti létech manželství a po jednapadesáti létech života se mu stanou takové věci! Spát, kde se dá, občas dostat přes hubu, brzy ráno vstávat, značně omezit pohlavní život, nečistit si zuby, uléhat se špinavýma nohama a s čistým svědomím. A setkávat se s těmi, které až doposud zahrnoval do všeobecné kolonky zvané lid. Ale právě v tom tkvěla podstata jeho práce, splynout s okolím, zaujmout v něm nepostřehnutelné postavení, rychle se zorientovat!

Ano, lid. Znal povšechně používané pojmy jako lidové mínění (okolo roku 1848 dosti používaný a zneužívaný pojem), lidové pranostiky,

lidové umění, čeští vlastenci se oháněli českým lidem jako vějířem od Mánesa, ale skutečný lid, to bylo něco jiného než výstava krojů na národopisné výstavě. Zvláště pak lid venkovský. Stále ještě dosti vyžděšený zrušením roboty a zholá nic nechápající. O to víc se lid věnoval neškodné tvorbě národních písní, pomalovával kdejaký kus nábytku či vyřezával sošky podobné africkým výtvorům, o čemž je možno se přesvědčit v každých Kulturgeschichte. Místo co by zase jednou vzal klacky a vidle, věnoval se lid celodennímu hamounění, napodobování panského života, pití alkoholu a jakési přírodní erotice. To všechno dávalo vyšším místům jistou naději na snadnou manipulaci se zaostalými masami, ale von Mück právě takovým, i když zcela logickým a oprávněným nadějším, příliš nevěřil. Ve svých hlášeních se o venkovském lidu vyjadřoval skepticky a s opovržením. O to raději však mezi lidem pobýval. Poznal totiž, že se jedná o lid nadmíru pohostinný, značně zaostalý, ale o to veselejší. Téměř se dalo říci, že si tropí šprýmy ze všeho a srandu si dělá z každého. Kupodivu i ze sebe.

„Jaký bude význam lidu v nové době?“ uvažoval již několik dní baron von Mück. „Patrně velký. Jistě bude zapotřebí dát lidu daleko víc, než si dnes žádá, a vychytrale ho vmanipulovat do budoucích dějin tak, že se jim bude jednou říkat dějiny lidu“, zašklebil se von Mück. Takhle představa se mu zalíbila. Dějiny lidu!

Křoví u meze se rozhrnulo a před baronem stanul mohutný exemplář venkovana. Přešlapoval na místě, funěl a civěl na malíře s otevřenou hubou. Von Mück mu přátelsky pokynul. Již si odvykl sahat po dvouhlavňové lefošce ukryté v malířském kufříku. Věnoval mu ji pan prefekt Musil a ještě před odjezdem ji zkoušeli v háji za hradbami.

„Pán?“ zahučel vyjevený chasník.

„Ale příteli,“ zasmál se von Mück. Byl opakovaně instruován o účinnosti dobrosrdečného postoje. „Jakýpak pán. Toulám se zdejšími kraji a kreslím si jeho líbeznou podobu. I tobě jistě připomene Waldmüllera, že? Vždyť i ty sám jako bys vystoupil z dílka nesmrtelného Moritze von Schwind!“

„Pán,“ trval na svém venkovan.

„Já pán, ty pán: kdo bude svině pást?“ zahlaholil bodře von Mück. Profesor Hüberle ho podrobně poučil o lidovém mudrosloví, té hluboké studnici prosté moudrosti. Von Mück se pro všechny případy musel radě přísloví naučit nazpaměť. Profesor byl nemilosrdný!

Chasník ovšem nic takového v životě neslyšel.

„Pán!“ hekl a v jeho kosém pohledu se usadil strach.

„Sedlák, Boží stvoření, před pánem smeká, před knězem kleká, a přece šelma velká,“ chtěl se mu von Mück vlichotit.

„Pán“ padlo počtvrté na vyschlou cestu a sedlák se otočil a bez dalšího slova zmizel.

Von Mück rozmrzele vstal. Veškeré instrukce byly na nic! Bude muset více spoléhat na intuici a improvizaci. Slunce již pořádně pá-lilo, a než se nadál, octl se na návsí malebné vísky. Hned za humny se zdvíhaly mohutné srázy Bukové hory a nad silnicí se jako vztyčený prst tyčila vyvrhelá skaliska Sperlingsteinu. Psi za ploty štěkali jako utržení ze řetězu a měli jedinou touhu – zakousnout se von Mückovi do hrdla. Proč si právě v tom okamžiku vzpomněli na své vlčí předky, si nedokázal vysvětlit. Jisté však bylo, že venkované si je právě pro tyto okamžiky chovali. Kohouti natahovali krky a zběsile kokrhali a husy mu syčely u nohou. Jinak klid a mír. Laskavé poledne. V krojích nacpané děvečky si ho u studánky pod lipami zvědavě prohlížely.

„To je on,“ zaslechl přítlumený hlas. „Das ist er.“

Otočil se. Kdopak to mluví německy? Nic. Jen stařenka pochrupující na zápraží, se zvolna sesouvala k zemi.

„Das ist er,“ ozvalo se znova.

Z pootevřeného chlívku vyběhl čuníček obalený blátem. Zastavil se před von Mückem a věřil růžovým čumáčkem. Von Mück ho kopnutím odehnal. Vtom se to ozvalo v něm:

„Das ist er!“

Možná to byl vnitřní hlas a byl pouhou ozvěnou vnějšího. To by bylo zajímavé. Ale co když je tomu naopak? Vnější hlas by pak byl echem vnitřního. To by byl malér!

Přistoupil k šeptajícím děvčatům.

„Depa to sem?“ zeptal se českým nářečím. Ta probírali na poslední chvíli a sám dvorní instruktor Chvalkovský v nich měl pořádný zmatek. Snad se strefil. Děvečky na něj civěly, jako kdyby spadl z měsíce. Nebo ze švestky, pamatoval si. Zdálo se, že nerozumí ani slovo.

„Hergotfagot,“ zaklel divoče von Mück.

„Ach, Herr Gott,“ ozvala se přává holka s putnou na zádech.

„Ach ja, ach ja,“ zakvokaly ostatní.

Byl doma. V českém království se přece mluví německy! Jen ve vnitrozemí si venkovský lid uchoval a přísně střežil mateřštinu. Tady je, jak se zdá, všechno echt.

„Pán je zdaleka?“ vyptávala se modrooká plavovláska s tlustými cocy, postavila džber na zem a zapřela si ruce o pěkné boky.

„Zdaleka,“ zmohl se von Mück.

„Z města?“ přidala se vyčouhlá holka v pestré sukni.

„Ano.“

„Já tam ještě nebyla, jako v městě,“ zasmála se další s poprsím napaným do květované jupky.

„Pan farář říká, že není o co stát,“ nechala se slyšet poslední a celá zčervenala.

Von Mück smekl sametový baret. Byl přesnou kopií sametového baretu Karl Friedricha Schnikela chovaného ve vitrině drážďanské akademie. V tom byl generál Oestitz nesmlouvavý. Všechno muselo být echt. Echt romantisch, dodal pokaždé, ať už se jednalo o cokoliv. Malíř si chvíli beze slova ovíval baretem zpocené čelo, do něhož mu padaly skoro mokré vlasy. Zakládal si na nich. Byly husté, mírně zkadeřené a jen docela málo prošedivělé. Holky se jen uculovaly. Takovej panáček!

„Slečny mi jistě dají napít,“ zeptal se von Mück a praštil na zem malířskou krabicí. Měl v ní již zmíněnou naolejovanou lefošku, pověřovací listiny, svazek tajných instrukcí, mřížku ke kódování tajných zpráv, medaillonky s mamá, náhradní prádlo a svazeček básní dvorního rady Johanna Wolfganga. Mapu s kresbami položil vedle.

„Slečny?“ vyprskly holky.

„Ja,“ souhlasil a plácl tu nejbližší po zadku, dle jednoznačné instrukce KSc/1112. Vypískla podobně jako ten čuníček, kterého před

chvíli tak bravurně nakopl. Třeba pocházeli ze stejného domu. Sklonil se nad zrezivělou trubkou surově vraženou do svahu a dlaní si nabral ledovou vodu. Chutnala jako nejlepší víno. Stékala po bradě, chladila v krku i za košilí. Ó, těch prostých rozkoší!

„Pán je umělec?“ zeptala se copatá plavovláska a zamyšleně šťourala pěkně rostlým palcem v blátě.

„Snad,“ mávl rukou. „Chceš ode mne obrázek?“

„Já taky,“ odstrčila plavovláska ta vyčouhlá. Měla pěkně dlouhé nohy a drobná ramena.

„Pošlu na vás pana Overbecka,“ bránil se malíř, „ten si s vámi poradí! Já umím jenom landsafty. Vás bych do nich mohl umístit jako štafáž, ale nymfy se už nenosí...“

Holky vykulily oči. Ti páni ale mluví! Takhle jim zobák narostl? Chudáci...

„Takže obrázek nebude, pane umělče?“

„Třeba bude,“ uhýbal. Aby skryl rozpaky sehnul se k zurčícímu pramínku.

„Až my budeme chtít!“ ozvalo se za ním. A plesk! Dostal takovou po zadku, že si div rouru nevrátil do chřtánu. S hekáním se narovnal. Copatá krasavice se právě rozpřahovala s plnou štoudví. Než stačil vykřiknout, byl mokrá od hlavy až k patě. Holky se s křikem rozprehly. Stál tam jako idiot.

„Není to on?“ ozvalo se.

Dva pantátové si ho zvědavě prohlíželi. Vypadali jako typičtí představitelé bodrého lidu. Podobné typy mu ukazovali na ručně kolorovaných rytinách.

„Milostpán vypadá jako vodník,“ pochechtávali se sedláci. „Ještě, že na to už dneska nikdo nevěří, člověk by z něj mohl mít úlek. Ty holky vás ale zřídily! Sedněte si na lavičku a za chvíli voschnete. Sluníčko dneska pere jako vo posvícení. Když staré voly hrají, měnívá se počasí.“

Von Mück téměř vykřikl nadšením. To přece znal! Bůh je milostivý. Chtěl sedláka oplechovaného mosaznými přezkami obejmout.

„Za starých časů bývalých, když báby kaši jívaly!“ vykřikl s rozpráženými rukama.

Sedláci protáhli obličej.

„Kde se pán naučil po našem?“

„Protože jsem jeden z vás!“ plácl von Mück. Instrukce IHS211/II odst. b říká: Nevyvyšovat se. Naopak!

To sedláky zaskočilo, bylo to nad jejich síly. Vytipované venkovany si čas od času zval pan komisař Henke na direkci do Wernstadtu a tam je připravoval na setkání s podezřelými individui. Učil je hrát přitroublé venkovany. Měli předstírat bodrost a moudrost, přitom z příchozího vytáhnout vše potřebné, a to pak ohlásit na direkci. To ovšem nebyl výmysl Henkeho, to byla akce, která byla vloni na podzim iniciována Vidní pro celé mocnářství. Tak se stalo, že zvláště vybraní venkované se přece jen naučili slušnou zásobu přísloví, písní a říkadél, kterou při setkání s cizincem bravurně používali. Všechno to pro ně skládali a vymýšleli v Centrální kanceláři, která v ten čas zaměstnala množství básníků a skladatelů. Místní úřady dostaly za úkol venkovany v pravidelných intervalech přezkoušet a zvláště schopné odměnit nějakou tou pětkou. Tak se stalo, že naučené texty trvale uvízly v paměti lidu, jenž je ve své naivnosti považoval za své.

Von Mück o této loňské akci nebyl informován, protože plnil delikátní posláni v dalekém Petrohradě. Netušil, že vesničané po večerech bifulují ze stejného spisku jako on. Vesničané také netušili, prostě nikdo nic netušil, což bylo pro polovinu devatenáctého století typické.

„Tak to se musí zapít, mladej. Deme ke starýmu Frajtrovi.“

To bylo vážné. Odmítnout znamená další konfliktní situaci. Těch už bylo dost! Ostatně v instrukcích se pokaždé našly příslušné mezery, a pak, na pořádného panáka má chuť!

U starého Frajtra bylo již od rána plno. Sedláci mudrovali nad kořalkou a bylo zřejmé, že loňská úroda švestek byla znamenitá. Von Mück musel nejprve vyslechnout řadu palčivých otázek souvisejících s živobytím sudetských vesničanů. V nedalekém Těčnu probíhaly řadu let jisté změny, které pro zaostalé rolníky znamenaly, i přes mnohá kompromisní řešení, konec starého světa. Čert aby se v tom vyznal! Bratři Münzbergové ve městě založili dnes dobře prosperující továrnu na textil, skvěle si vedla papírna firmy Jordan und Barber, a to již ne-

mluvíme o závodu na keramiku pana Schillera. Ti všichni potřebovali pracovní síly, potřebovali někoho vykořisťovat, v tom přece Nová doba spočívala. Nejlepší bude s tím tady praštit, mudrovali vesničaná, a jít do fabriky. Tam je život! Dělnas, to je dneska pán...

Von Mück dychtivě naslouchal. Celkem lacino získával cenné informace. Tady určitě vzniká budoucí problém, tady se staré výrobní vztahy odsouvají na vedlejší kolej, tady, ksakru, vzniká budoucí proletariát, o kterém tak vášnivě blouzní Karl Marx. Jen si to všechno zapamatovat! Jeho dva noví přátelé žvanili, rozvázně pokyvovali hlavami a házeli do sebe jednu kořalku za druhou.

Zatímco von Mück získával informace, doběhl bosonohý chasník, s nímž se setkal pod starou hruškou, na policejní stanici v Babutíně. Zastihl tam ospalého strážmistra, jenž se jen zvolna vzpamatoval z noční služby u vdovy Martincové.

„Na, was?“ zařval strážmistr Mielke. Vyjevený halama náhle ztratil řeč. Strážmistr již již očima hledal, čím by ho praštil, když z chlapíka vypadlo: „Špión.“

To byla jiná! Mielke vstal a poklepal chlapíkovi na rameno. V tomhle případě byly instrukce jasné. Nejprve po dobrém...

„Jméno?“

„Hubert, prosím.“

„Dál?“

„Posch.“

„Narozen?“

„V létě vosunáctdvacet.“

„Bytem?“

„Tichlovic.“

„Okres?“

„Lajtmeric.“

Strážmistr neklidně pochodoval od okna k oknu, ode dveří ke dveřím, ruce sepnuté za zády. Funěl a patou odkopával šavli.

„Na ja, kamarád Posch. Na ja. Tak co bude s tím špiónem?“

„Viděl sem ho.“

„Ale, ale, Posch. Kdepak?“

„U Cerhovic louky.“

„Ale, ale. A co tam dělal?“

„Nic. Byl to přece pán, pane strážmistře.“

Sakramente! Tohle zavánělo aférou. Tohle vypadalo na povýšení. Jen to nepokazit, jen zachovat klid a rozvahu.

„A copak ti říkal, Posch?“

„Blbosti. Mluvil jako pán a to pak člověk nerozumí.“

Mielke se chytil za hlavu.

„Něco přece říkal!“

„To jo. Vo nějakym jinym pánovi. Waldmelelovi nebo jak. A taky vo nějakym fon Švindlovi.“

„No vidíš, Posch, jak to jde.“

Ale víc z nebožáka nedostal. Chlapík se potil, funěl, ale vzpomenout si nedokázal na nic. Proč jen se dá špión do řeči s takovým hovadem? Je v tom ale kus rafinovanosti!

„Na ja, Posch. Mohl bych tě nechat zavřít, ale neudělám to. Možná jsi splnil občanskou povinnost, možná nesplnil. To se pozná. Teď táhni ke všem čertům!“

Posch se odporoučel a zmizel. Jako by mu za patama hořelo. Strážmistr si připnul šavli, nasadil klobouk s peřím a na rameno si hodil těžkou flintu s bodákem.

„Hans!“ zavolal a pískl jako na psa.

Objevil se ukoptěný kluk s palcem vraženým do nosu.

„Utíkej do Wernstadtu na direkci. Řekni panu komisaři, že tu máme špióna. Špi-óó-na, rozumíš? A nezapomeň na uctivé pozdravení!“

Tou dobou von Mück vypil šestou sklenku pálenky a dozvěděl se řadu dalších novinek. Venkované s obdivem hovořili o stavbě tratě.

„Ten talijánskej inženýr je prej čert, spaktoval se se samotným Lucipérem. Jináč to není možný. Nic před ním nevbstojí, nic ho nezastaví. Skrz Pastýrskou stěnu provrtali tunel, jak tý díře říkaj. Pánbů s námi a zlý pryč!“

„To je ta nová doba, co vo ní furt slyšíme. Jako by nám ta stará nestačila...“

„Za starejš časů to taky za moc nestálo. Dneska máme svobodu, no né? Co tomu říkáte vy, mladej? Nejste študovanej?“

Von Mück dělal, že neslyší. Víra v nezkaženou duši lidu byla otřesena. Propadal se do horkých vln, které si s ním pohazovaly od stropu k podlaze, od podlahy ke stropu, od stropu k nebesům, z nich pod stůl, k oknu, ke dveřím...

Strážmistr Mielke to vzal zkratkou přes Cerhovu louku. Ještě stihl zapískat pod okny milované Haničky. Vedro bylo jako v pekle. Erární mundúr s létem nepočítal. Pod hruškou našel zvalený dolík. Tak tohle je vážné! Posch nelhal. Spustil se na čtyři a prohlížel stopy. Byly čerstvé. Rychle pokračoval do Tichlovic. Na silnici stopu ztratil. Mohla odbočit u křížku na Jakuby, nebo pokračovat mezi k Dolní Lhotě. Pobíhal, rozčileně očíhával, co se dalo, a několikrát si ulevil u patníku. Stopu nenašel. Teď se bude muset spolehnout na instinkt. Postavil se na zadní a utíral si pot stékající za stojatý límec.

„Na, Milke, kam bys šel ty? Do hospody! Vezměme si to po pořádku. V Jakubech hospoda není, ve Lhotě otevírá stará Macková až večer, zatímco v Tichlovic je otevřeno furt und furt. Tak tedy to Tichlovic!“

Strážmistřova logika byla jasná a přesná. Právě takové myšlení se od státních zaměstnanců očekávalo, právě takové myšlení drželo monarchii na nohou.

Hostů v hospodě mezitím ubylo. Ne, že by překročili pohostinný práh, ale sesuli se pod stůl. Vzhledem k polednímu času to byl hrdinský kousek. Jiní a na jiných místech dosáhnou podobných výsledků až pozdě v noci. Von Mück se lehce vznášel na rozbouřených vlnách vypitého špiritusu, jako majáky před ním zářila světýlka dávno zasutých vzpomínek a on je vítal jako staré známé. Náhle před sebou uviděl krásný obraz visící ve zlatém rámu v kanceláři tajného rady Höniga. Byla to olejotisková reprodukce slavného obrazu jakéhosi Géricaulta. Vor Medúsy se to jmenovalo. Krásný výjev, jako živý. Také vlny. Také. Tříšticí se vor vržený zběsilostí rozezlených vod. Hůůů! Hrůza! Nahé mrtvoly v podivných polohách. Ta v levém rohu měla na noze docela obyčejnou ponožku. V ní se ukryla všechna beznaděj těch ještě živých. Vlna za vlnou...

Ta další, vysoko zvednutá, hodila von Mückem ke dveřím. Udeřil se o nízké futro a padl na práh. Z otevřených dveří proudil čerstvý vzduch. Výpary opilců, ostrý pach česneku a syrečků, oblaka kouře, to vše zůstalo daleko za ním. Vlny to všechno spláchly...

Doplazil se přes práh. Do prázdné hlavy se vracelo vědomí povinnosti. Vzal to zadem, přes zpustlou zahradu, do polí. Kamkoliv. Pryč odtud! Křeče v žaludku zvolna ustávaly, do nohou se vracela obvyklá síla, hlava splaskla, dokonce se v ní zcela jasně ozvala nádherná Schubertova píseň. Ó Sonne, Königin der Welt...

Když strážmistr Mielke doklopýtal do Tichlovic, čekalo na něj dvojí překvapení, jedno horší než druhé, ale to strážmistr ani v nejmenším netušil. On přece konal jen svou povinnost! U svatého Jana na návsi se na něj vrhlo všech pět dcer kováře Baucha. Toho z Tichlovic No. 12, toho chudáka...

„Pane strážmistr, pane strážmistr! Máte už toho špióna? My ho viděly! My s ním mluvily! My ho málem chytily!“ překřikovala jedna druhou. „My mu daly! Dostaneme metál?“

Rozvášněné dračice ho povalily na zem, Aloisie mu zvesela do sedla na hrudník. Ach Bože! Proč je státní služba tak těžká? Lucka mu mezitím odepjala opasek se šavlí, Tonka si posadila na zrzavé kučery klobouk s peřím a Josefka se hbitě zmocnila těžké flinty. Ochránce veřejného pořádku byl odzbrojen, potupen a zesměšněn. Nejmladší Karlička, chodila snad ještě do školy, ho tahala za vlasy a pokoušela se ho políbit. Všechny pištěly jako rozumu zbavené, a tím strážmistra zachránily. Posily, které právě dorazily z Wernstadtu, šly najisto.

„Was ist das?“ zahřmělo z čistého nebe. To bylo druhé strážmistrovo překvapení, doufejme, že toho dne poslední.

Holky odlítly jako vyrušený roj masařek. Strážmistr s hekáním vstal a postavil se do pozoru. Bez klobouku, bez šavle, bez pušky, bez jakékoliv naděje na postup.

„Holky zavřít, strážmistra zavřít!“ burácel policejní komisař a řval a řval. Celou cestu z Wernstadtu se na něco takového těšil. Pořádně se vyřvat. Může být v takovém vedru něco příjemnějšího?

Patrola přivedla z hospody dva von Mückovy kumpány. Sotva se drželi na nohou a páchlo to z nich jako z otevřeného sudu. Ukázalo se, že oba jsou komisařovi staří známí. Občas, když měli cestu do Wernstadtu, donášeli na komisařství vcelku nezajímavé zprávy. Ale instrukce byly v tomto směru jednoznačné – žádné zprávy nejsou nezajímavé! Nyní však byli ze služební horlivosti úplně namol a jen nesrozumitelně blábolili. Jedno však bylo jasné – špióna nechali upláchnout!

„Zavřít!“ vřeštěl policejní komisař z Wernstadtu.

Bodáky cvakly, podpatky se srazily.

„Rozkaz!“ Kohorta rázným krokem opustila tichlovickou návěs a vydala se vzhůru k Wernstadtu. Zůstal jen komisař s několika muži. Návěs ztichla. Vyděšení venkované vykukovali nad polámanými ploty a neodvážili se ceknout. Psi zalezli do stínu a lenivě si chytali blechy. Kohouti se mlčky nakrucovali na hnojišti – a růžové selátko? Kdoví kde je mu konec...

„Kde je?“ zařval do ticha komisař.

Nikdo neodpověděl. Bledé tváře zmizely za zašpičatělými tyčkami. Vysoké stromy se opájely stíny hlubokého mlčení. Vše bylo tiché a věčné. Krajina byla právě taková, jakou maloval E. G. Doerell. Poněkud umělá, příliš líbezná, přeromantizovaná a poněkud fádni. Na komisařovu otázku nereagovala. Pekla se na slunci a převalovala se na zelené dece rozpálených niv.

Ernst Gustav Doerell maloval kousek odtud. Pokoušel se z návrší u Tichlovic zachytit půvabný Dívčí skok i se Sperlingsteinem. Navzdory unavujícímu vedru se mu dnes docela dařilo. Oválný formát se zvolna zaplňoval výjevem a malíř se právě malým štětečkem pokoušel posadit na vrcholek tři kříže. Ve skutečnosti tam také byly. Odtud přece skočily tři dcery hradního pána, které raději volily smrt než zmrhání zdivočelými loupežníky. To byla doba! Pro malíře ovšem trochu nuda. Roztřesenými prsty dokončil třetí břevno a s uspokojením odstoupil od stojanu. Jako živé! Ernst Gustav si nevymýšlel. To mu vytýkali, ale on na to nic nedal...

Sehnul se pod slunečnick a pustil se do oblohy. Ta mu poslední dobou nešla. Právě kvůli obloze mu vrátil pan továrník Hertsch obraz

k přemalování. Přitom nedocenil parník trůnící na hladině jako bájná labuť. Takže obláček k obláčku, paprsek k paprsku, modrou k modré...

Kolem malíře se mihl kurýr ženoucí se na okresní hejtmanskví. Při téhle rychlosti bude v Těčnu za pár minut. Tak si to pan komisař z Wernstadtu spočítal.

„Copak se to zase děje?“ pomyslel si mistr a cvičeným okem se rozhlédl po krajině. Na stránkách pod Bukovou horou se zaleskly špice bodáků. Jen opravdu cvičené oko mohlo zahlédnout fédrpuše na četnických přílbách, míhající se mezi zahradami, a Doerell takové oči měl. Rychle začal balit. S tímhle děním nechtěl mít nic společného. Ale měl...

Párek žandarmů jej již notnou chvíli pozoroval, radil se ve skrytu hustých trnek. Koho to pan komisař hledá? Malíře. Koho to před sebou vidí? Malíře. Nebylo proč dále otálet. Máme ho! Bez dlouhý cavyků Ernsta Gustava sebrali a šupem s ním do Tichlovic.

„To není on!“ řval přeskakujícím hlasem komisař, který malíře dobře znal. Občas spolu mastili karty na hejtmanskví a mistr mu pak prodal kartičky s moc hezkými obrázky.

„Malíř jako malíř, pane komisaři,“ hájili se dobráci v uniformách.

„Zavřít!“ zaječel komisař. „Do korekce!“

K večeru dorazily vojenské posily z pevnosti. Situace byla natolik vážná, že se z okresního města dokodrcal sám okresní hejtmán Broch. Převzal vedení celé akce.

Tou dobou se von Mück konečně probral. Nechápatě zíral do zapadajícího slunce. Ležel uprostřed ječmene. Co tu vlastně dělá? Proč ho tolik bolí hlava? Pronikavý zpěv skřivanů mu připomněl cosi známého. Snad melodii ze závěrečného chóru andělů na slova Johanna Wolfganga.

Ještě jednou se měl přesvědčit, že cesty osudu jsou nevyzpytatelné. Zatímco vojenská a policejní hotovost pročesávala celý kraj a chystala se k rozhodujícímu úderu, zatímco se poslové rozjížděli do všech stran s těmi nejtajnějšími zprávami, došlo k nejméně očekávanému. Jako vždy. Jistá Anna Marie Vorlová se v té téměř historické chvíli chystala provést polní pých. Hned po ránu si do lískového křoví ukryla skromný

žebříňáček a teď se ho chystala naplnit cizím ječmenem. Jaké bylo její překvapení, když uprostřed pole našla zívajícího von Mücka!

„Ach, luzná panno, kdepak to jsem?“ oslovil po způsobu dona Quijota vyjevenou Vorlovou. Luzná panna se zapýřila. Táhl jí na čtyřicítku, deset let již byla vdovou a moc si v životě neužila. Každopádně pána s tak pěknou vizáží snad ještě nepotkala.

„U nás,“ vydechla. „Tady. Doma!“ Mluvila stále hlasitěji. Von Mück vyskočil a zakryl jí ústa.

„Tiše, má milá, tiše! Jsem tu inkognito, mám důležité poslání...“

Vdova Vorlová nepochopila a celou situaci si vyložila po svém. Von Mückovo překotné vyskočení přičítala náhlému vzrušení, zakrytí úst pochopila jako objetí, vzlykla dlouho nepoznanou rozkoší a přitáhla ho opálenýma rukama k sobě. Přitiskla mu hlavu mezi svá mohutná ňadra a obratně mu vykasala malířskou halenu. Pan baron Mück se propadl do zpocené pokožky, která žhnula, poddávala se, obklopovala ho ze všech stran, a než se nadál, byl bez kalhot. Ruce paní Vorlové byly obratné. V těsném objetí se svalili na zem. Cosi mu nesrozumitelně šeptala a von Mück vypískl jako lapené ptáče: „Inkognito! In...“ Obilí se nad nimi zavřelo. Země se zachvěla. Zahlédl cípek oblohy nad ženíným pihovatým ramenem. Zdálo se mu, že kučeraví andělé zvědavě vykukují z okrajů bělavých mráček jako na nějakém obraze. Ale obrazy se rychle střídaly. Střemhlav upadl do propasti, kamsi hluboko do tmy, kde horký dech země udával rytmus jeho zběsile tlukoucímu srdci, vzdálené steny se spojily do známých slov: ach, na prsou ležím já, prahnu já, a květiny tvé na moje srdce se tlačí... Země se propadala do sebe. Hroutila se do vlastního lůna, k žhnoucímu nitru. Tak jako kdysi se puklou zemskou kůrou drala nezkrotná vulkanická touha. Vřící láva poznovu zalila úrodný kraj, aby ztuhla do známých siluet. Ale zatím vše jen plálo, rozlévalo se...

Ozvaly se výstřely. Polnice. Povely. Dupot druhého pěšího pluku. Rojnice zůstala stát s napřaženými ručnicemi. Okresní hejtman vykřikl: „Stát!“

Von Mück se tedy postavil. Natahoval si podvlékačky a clonil si oči proti slunci, které se právě jako pomeranč kutálelo po obzoru.

„Ruce vzhůru!“

Vypadal neobyčejně směšně. Zarostlý hrudníček plný obilí, tenké ruce nad hlavou, špinavé spodky s nažloutlou skvrnou v rozkroku, chlupaté nohy do krve pořezané ostrými klasy, pohled uštvaneho člověka. Naopak pan hejtman Broch byl na první pohled pánem situace. Labužnicky to vychutnával. Zase se něco děje! Hlavně nespěchat, všechno pěkně po pořádku, pomalu sousto za soustem.

„Dokumenty!“

Von Mück se poslušně sklonil ke kufříku z ohmatané teletiny.

„Ani hnout!“

Pan hejtman si nenechal ujít jedinou příležitost. Vítězoslavně se rozhlédl. Rudě zapadající slunce protáhlo stíny vojáků hluboko do pole. Hlavně se leskly a peří na přilbách četníků vlálo ve večerním vánku. Siluety vojáků připomínaly obrysy pohádkových obrů. Špión vypadal jako trpaslík. Nádherná chvíle! Tohle by měl Doerell namalovat. Takové plátýnko by si pověsil v kanceláři nad pracovní stůl...

„Prohledat!“

Dva bradatí vojáci si hodili flinty na ramena a začali von Mücka prohledávat. Chlupatá ruka zalechtala v podpaží, druhá zajela mezi nohy. Vypískl jako lapená myš.

„Ticho!“

Hejtman Broch obcházel místo činu ze všech stran, s uspokojením se hůlkou dotýkal špiónových věcí. Do mapy s kresbami dokonce zlehka kopl nablýskanou špičkou boty.

„Pán je snad umělec? Na ja. Kumštýře to sem láká. Pan umělec je romantik?“

Von Mück znechuceně přikývl. Pohár ponížení je nutno vypít do dna.

„Á, ro-man-tik,“ protahoval hejtman. „Krásný styl. Ro-man-tic-ký! Známe to, známe. Toulat se krajinou a zachycovat romantické nálady. Nádhera! Ale co když je pan umělec špión!“

Chytil von Mücka pod krkem.

„Svázat! Na okres s ním! Odvolat pohotovost! A ženskou sbalit taky!“

A bylo po všem. Vojáci odpochovali, policajti odkráčeli, špióna spoutali, ženskou za vsí propustili a pana hejtmana přemístili na hejt-

manství. Kočárem. Všechno šlo ráz na ráz. Slunce se přehouplo za horizont. Poslední paprsky nakoukly do hasnoucí krajiny. Ozval se zvon z nedalekého kostela.

Zatím ještě málo známý malíř Joachim Preiss si balil fidlátka a chystal se domů. Dnes měl štěstí. Již několik dní se mořil s malým plátýnkem a najednou je hotov. Sám svatý Lukáš, patron malířů, mu seslal ten dobrý nápad! Zbožně se pokřížoval. Jakýpak ale nápad, uvažoval, žádný. Zachytil přece jen to, co viděl. Krajinu protnutou modravou řekou, vojáky, policajty, dopadeného špióna, pana hejtmana tyčícího se nad zlomeným zloduchem. Jen si nic nevymýšlet a skutečnost se vám odmění. Žádné nálady, žádný romantismus. Ten je dobrý tak pro starého Crolla! Pro mladého Preisse je tu realismus. Dopadení zrádce vlasti by mohl ten obraz nazvat a nabídnout ho samotnému hejtmanovi. Nikdy na hejtmanství nebyl, ale domníval se, že tam mnoho obrazů nemají. Na rám by mohl nechat vyřezat: Viribus unitis. Ale následující události nesplynuly realistické naděje malíře Preisse a vyvíjely se zatvrzele ve stylu sice doznívajícího – ale romantismu.

Jakmile večerní krajinu opustil poslední malíř, pohasla a chystala se k spánku. Noční dravci se netrpělivě vydávali na lov a nad Sperlingsteinem se vyhoupl měsíc. Úplněk. Obyvatelé Tichlovic a Přední Lhoty se rychle navečeřeli a dlouho do noci posedávali na zápraží. Nikomu se nechtělo spát. Probírali dnešní divoké události a přetavovali je do písní a pověstí. V tom byli neúnavní.

Také pan hejtman Broch se navečeřel. Špiónův výslech prozatím odložil. Tak významný den se musí protahovat. Takže po zákusku ještě doutníček. Na stole ležela mapa s kresbami a malířský kufřík. Po doušku vynikající slivovice se pan hejtman Broch konečně rozhodl. Otevřel kufřík a upřímně se podivil. Po barvách ani stopy. V hadru zabalená pistole, pár knížek, ponožky, mřížky na kódování tajných zpráv poznal okamžitě a pouzdro s vytlačeným monogramem A. v M. Zvědavě do něj nahlédl. Tohle ještě scházelo! Pečeť Centrální kanceláře. Arnold von Mück. Baron. Krucinálfagot!

O příjezdu jistého Mücka byl zpraven tajnou depeší již před několika dny. Kam ten kus papíru zastrčil? Složitým instrukcím pan

okresní hejtman nikdy moc nerozuměl, ale mělo mu být jasné, že se jedná o velké a vzácné zvíře. A takhle hloupě ho lapit před tolika svědky. Vídeň přece naznačovala cosi, při čemž ještě teď běhá mráz po zádech. Je to dozajista záležitost mimořádného významu a on ten zatracený papír ztratí. Krucinálfagot! Takovýchle malér! Faux pas. Průser...

„Macek!“

Do dveří vrazil podsaditý chlapík nacpaný do řadové uniformy a srazil podpatky.

„Okamžitě přivést špióna. Sofort!“

„Kurvafixhimllaudón,“ zadunělo to za přibouchnutými dveřmi.

„Rozkaz,“ zařval Macek spíše pro sebe.

Než se oba nadáli, stáli proti sobě. Cesta ze šatlavý do kanceláře byla krátká. Nějakých pět minut...

„Herr Hauptmann?“ vybafl von Mück a třel si ještě před chvílí spoutané ruce.

„Herr Baron?“ zachraňoval co se dá Broch.

„Čekám na vysvětlení.“

Pod hejtmanem se pomalu podlamovala kolena. Nebylo co vysvětlovat, nebylo co obhajovat, nebylo slov.

„Vážený pane, jaképak vysvětlení? Malér. Faux pas. Všechno je ve vašich rukách, pane barone. Má kariéra, můj život, osudy desítek lidí, budoucnost...“

„Ábr, Broch...“ ohrnul nos pan baron, „ábr, Broch...“ Pocítil příjemnou únavu. Všechno se náhle obrací k dobrému. Situace se mu jen na chvilku vymkla z rukou, ale celá burleska potvrzuje jen jeho geniální inkognito. Už se těšil na podrobné hlášení do Tajného kabinetu. Mohl v něm vylíčit pana hejtmana jako oddaného úředníka nebo jako úplného idiota. Záleží to jen na něm. To byla výhoda nejvyšších míst. „Ábr, Broch, co s tím uděláme?“

„To samozřejmě záleží jen na vás,“ špitl se sklopenýma očima okresní hejtman.

„Na ja, Broch, na ja.“

„Mohu nabídnout koňak, pane z Mücků?“

„Musíte, Brochu, musíte. Trochu mi při tom vašem faux pas vy-
schlo v hrdle.“

„Macek!“ zařval pan hejtman. „Koňak pro pana barona!“

Zpitomnělá služba klopýtala dolů se schodů. Čert se v pánech vy-
znej. Jednou je to špión, podruhé baron, potřetí... Sloužit se musí
všem.

Koňak byl vynikající. Von Mück si zapálil tlustý doutník a v kuchyni
se připravovala opulentní večeře. Trochu později než obvykle, ale bu-
diž. Paní hejtmanová Brochová, rozená Fraumannová, se činila. Však
tohle manželovi neodpustí!

„Co říkáte mému inkognitu?“ chechtal se von Mück.

„Obdivuhodné.“

„Říkáte vojáci z pevnosti? Málem kanóny? Armádní pohotovost? To
je šlamastika, pane hejtmane.“

„Ale kdo to mohl vědět?“ bránil se hejtman. „Okolnosti byly tak po-
dezřelé! Ani nás nemohlo napadnout, že se jedná o inkognito, kdo mo-
hl tušit, že sám pan baron...“

To již na stole voněla kachnička, paní hejtmanová se omluvně
usmívala, to víte takhle pozdě, bez ohlášení. Odešla a práskla dveřmi.
Tohle si někdo vypije! A pan baron dobře vytušil kdo.

„Zítرا probereme všechny instrukce. Aféra se špiónem se musí
ututlat. Už ani slovo. Inkognito zachováme dál. Budete mi nápomocen,
Broch. Nápomocen!“

Von Mück se protáhl. Ach, ten starý, dobrý svět! Ale koho pak to tu
máme? Ve dveřích stála dívka s rozžatou svící. Přes rameno jí padal
pletenec rusých kadeří. Poodhalená ramena odkrývala zlatavou pleť.
Také vysoko zdvižený živůtek mnoho sliboval. Takové nádherné kou-
sky předváděl světu Heinrich Christoph Kolbe. Také je nechával vystu-
povat z temných pozadí.

„Odkud vás znám, slečno?“ ukláněl se von Mück nočnímu zjevení.

„Má dcera, pane barone.“

„Eleonora,“ pochopil von Mück. „Přinesl jsem vám na uvítanou va-
ši podobiznu.“ Už se hrnul k deskám. Sfoukl z kresby zrnka obilí a po-
dal ji zaražené dívce. Ani se na ni nepodívala. Zatracená netýkavka!

„Pokoj je připraven, papá.“

„Na gut,“ zamnul si spokojeně ruce pan hejtman.

Dívka zmizela v temném jícnu dveří jako sen. Jakým to ohněm má krev náhle vřela! A jaký žár v mém srdci plál! Takhle to psával slečnám do památníků a takhle to málem cítil. Básně se dají použít při všech příležitostech...

„Je k půlnoci,“ vyrušil ho z příjemných úvah hejtman, „jestli pan baron dovolí, doprovodím ho do pokoje.“ Pan baron dovolil.

Rychle do vonících peřin. Otevřeným oknem proudil do pokoje chladný jas luny. Přímo pod oknem se ozvaly šramoty a šelesty. Kňourání koček a vzteklý štěkot psů. Skryté hvízdoty a pískoty v temných korunách stromů. Vypouklé oko měsíce se chvilkami skrylo za mžurkami stříbrných mráčků. Von Mück se neklidně převaloval. Nemohl usnout. Jsme obklopeni obrazy, přecházíme z jednoho do druhého, napadlo ho, a tomu poslednímu vždy chybí zlacený rám.

o. Schwind inv.

Obraz druhý

Město jako ze škatulky malíře Moritze von Schwind

Město se namáhavě probouzelo, neklidně se převalovalo v pruhovaných peřinách, s hekáním vstávalo z ranní mlhy nastlané v hlubokém údolí řeky, líně se protahovalo a pomrkávalo ještě nevidoucíma očima oken. Kolem sedmé však rázně vstalo, roztáhlo záclony a kýchlo v prudkém slunci. Dokořán rozevřelo všechna okna a nasálo vlhkou vůni řeky. Jedním okem mrklo na svou podobu odrážející se na její hladině a spokojeně přikývlo. Bylo krásné.

Zanedlouho po tomto konstatování již pracovalo, hlomozilo, štěbetalo, chodilo od něčeho k něčemu, pilně se učilo ve školách s dórským průčelím, úřadovalo v kancelářích zdobených žlutočernou orlicí. Bylo dávno určeno, co ho čeká. Dnes, jako každý jiný den. V poledne bude muset poobědvat, pak si hodinku zdřímnout na květovaném kanapát-

ku, po probuzení dojde na kafičko, a než se kdo naděje, je tu večer. Odskočí si do divadla nebo na pivo a pak rychle do hajan. Tak to město dělalo, s celkem malými obměnami, od svého založení, to jest od roku 1098. Tak dlouho se rozprostíralo kolem hradu na skále, tak dlouho se krčilo na samém dně hluboké kotliny. Odevšad chráněné, na břehu řeky, uprostřed světa.

Popsat křehkou krásu tohoto místa se pokoušeli mnozí. Většinou nadarmo. Někteří přeháněli, jiní se utopili v přemíře detailů. Náš popis se řadí k těm nejméně zdařilým.

Nad městem se na strmé skále vypínal (tento poněkud přehnaný výraz obyvatelé rádi používali) zámek. Jeho štíhlá věž se snově zrcadlila na hladině řeky, pitvorně se nakrucovala na vlnkách a nestydatě se nabízel potulným malířům, kteří se jí zmocňovali tužkou, perem či barvami. Naproti zámku se tyčila vysoká skála, podle prastaré pověsti zvaná Pastýřská stěna. Z jejího vrcholu město vypadalo jako dětská hračka a bylo možno se odtud neomezeně dívat z ptačí perspektivy rovnou do nádvoří zámku, což několik generací hrabat z Trůnu popuzovalo. Při popisu této značně romantické kulisy nesmíme zapomenout na to hlavní, že vše bylo umístěno podél dvou břehů. Na jednom město se zámek, na druhém Pastýřská stěna s vesničkou Vajher, jejíž domy byly přilepené k pískovci jako ptačí hnízda. Ves byla domovem rybářů, lodníků, chudásů a lehkých holek, které jako starověké Sirény vábily zbloudilé plavce, neb jen lodí převozníka Hajna bylo možno dosíci jejich horkých klínů. V našem příběhu bude hrát roli místa tajemného, prokletého a nečistého. Je více než symbolické, že v Nové době, tak se tehdy budoucí čas nazýval, se chystají oba břehy spojit a dosáhnout nedosažitelného: přejít do Vajheru suchou nohou, porvat se kvůli holcům v Hussově krčmě a suchou nohou se vrátit do počestného Těčnu. To by byla věc neslýchaná. Na obou březích již stojí mohutné pilíře, které spojí oba břehy ocelovou konstrukcí řetězového mostu. Návrh byl ve Vídni schválen i s vděčností zavánějícím názvem Die Kaiserin Elisabeth Kettenbrücke.

Nová doba však poznamenala ten tak podezřelý břeh ještě důležitěji. Rozeklanou skálou Pastýřské stěny se ozývá pekelné dunění,

ozvěny výbuchů třesou údolím a chasa divokých Talijánů kraluje po několik měsíců ve Vajheru k radosti holek i chamtivých rybářů. Z obou stran se zavrtávají do skály a zvědaví občané Těčnu pozorují čilý ruch stavby z úctyhodné vzdálenosti, v jejich případě z druhého břehu. Tunel! Při tom slově je lépe se pokřížovat a odplivnout. A před tunelem bude nádraží. Nádraží? Ano, každý vlak do Drážďan tam zastaví...

Ale tunel ještě není proražen, nádraží je zatím bez střechy, ani most nestojí, koleje nejsou spojeny a my suchou nohou nepřekročíme proudící řeku zapomnění. Raději se usadíme ve vikýři Müllerova domu na náměstí a odtud, jako zcela náhodní pozorovatelé, můžeme sledovat dění v celém městě. Když se trochu vykloníme, nahlédneme do úzkých zkumavek uliček, v nichž život kvasí jako ve skle alchymistově.

Z bachraté radnice na rohu nepravidelného náměstí právě vyběhl von Mück. Za těch pár dnů v Těčnu již udělal hromadu práce. Navázal ztracený kontakt s Centrální kanceláří, na policejní direkci na něj denně čekaly čerstvé instrukce a přčasto i finanční záloha. Okresního hejtmana měl v hrsti a inkognito bylo zachováno. Nikdo nic netušil. Prozatím stačilo jen navazovat nitky, tahat za ně, kombinovat, psát hlášení a žít...

Von Mück se prosmykl Řetězovou ulicí a už byl na nábřeží. Posadil se na oblý kámen, rozevřel mapu a předstíral, že kreslí staříčkový dům krčící se pod zdí zámeckého parku. Umělecký baret si posunul do očí a nenápadně sledoval okno, za nímž bydlel jakýsi bohoslovec Šábel. Že by ještě nevstal? Že by se pan student ještě válel s nějakou nábožnou knihou v posteli? Že by pod duchnou rozvažoval o všudypřítomnosti Boha? Nevím o něm skoro nic, říkal si von Mück, jen to, že má podivné styky. Kdo jen může být ten podivný pan Belial či inženýr Titorelli, kteří s ním strávili včerejší večer ve Vajheru? Převozník Hajn ho informoval přesně.

Pocítil, že se k němu někdo blíží. Nechtěl se otočit, ale přísahal by, že ten kdosi mu již stojí za zády. To nebude náhodný chodec, to je někdo, kdo chce nahlédnout přes rameno. Snad ne milovník umění? Bože chraň! Instinktivně chtěl sáhnout pod papíry, kde se ukrývala spolehlivá lefoška, ale přece nebude střílet! Instrukce v tom smyslu